



**HØYRE**

## **ARBEID TIL ALLE**

*Vil Høyre forbedre vilkårene for dagpengemottakere, blant annet med sikte på mulighet til å ta formell utdanning?*

Ja. Høyre ønsker en mer fleksibel håndtering av dagpengeordningen, blant annet gjennom en senking av kravet fra dagens 40 pst. ledighet ved deltidspermittering ned til 20 pst.. Høyre har også foreslått at det skal være mulig for dagpengemottagere å delta i bedriftsintern opplæring, sånn at man kan bruke midlertidig arbeidsledighet til kompetanseutvikling for den enkelte.

*Vil Høyre lovfeste rett til heltid?*

Det offentlige skal som arbeidsgiver legge til rette for at det skal være mulig å jobbe heltid. Det blir galt om det offentlige presser folk til å jobbe deltid for å spare penger. Høyre ønsker et fleksibelt arbeidsliv med muligheter for alle. Det innebærer også at en arbeidstager som ikke kan tilfredsstillende et krav om 100 pst. effektivitet likevel skal ha en mulighet til jobb. Det å jobbe deltid er for mange en løsning som gjør at man kan jobbe og opprettholde jobbrelasjonen. Selv om Høyre ønsker at alle som ønsker å jobbe mye også skal gis muligheten til det, støtter vi ikke en lovfesting av en slik rettighet, da det vil gjøre arbeidslivet mindre inkluderende.

*Vil Høyre utvide dagens ungdomsgaranti slik at alle under 25 år får rett til arbeid, utdanning eller kompetansegivende opplæring innen en arbeidsledighetsperiode på 3 måneder?*

Det er et stort problem at en av tre i videregående opplæring i dag ikke fullfører skolegangen, og særlig alvorlig er utviklingen innenfor de yrkesfaglige studieretningene. Det er likevel ikke mangelen på en lovparagraf som hindrer unge i å komme seg i arbeid, men manglende satsing på utdanning og reduksjon av frafallet. For å gjøre noe med arbeidsledigheten blant unge må velferdsordninger som passiviserer og skaper avhengighet reformeres og skatter og avgifter på arbeid må reduseres slik at det legges til rette for verdiskapning, og blir behov for mer arbeidskraft. Tidligere erfaring med denne type garantier har ikke på noen måte vært overbevisende. Arbeiderpartiets tidligere finansminister, Sigbjørn Johnsen, skrev et brev til Finanskomiteen i 1995 at det overfor unge mennesker i de fleste tilfeller var mindre sjanser for å komme i ordinært arbeid dersom man først var inne på tiltak.

Høyre vil innføre en aktivitetsplikt for alle sosialhjelpsmottagere, samt sørge for at hver kommune kan etablere såkalte "Snu i døra"-tiltak som er målrettet unge mennesker uten arbeid. "Snu i døra"-tiltakene vil gi unge arbeidsledige en anledning til kompetanseheving, utdanning og kvalifisering til jobb. I stedet for gammeldagse tanker om å gi garantier for visse aldersgrupper, vil Høyre ha fokus på innovasjon og nyskapning – til beste for alle!

## **TRYGG PENSJON**

*Vil Høyre garantere den statlige medvirkningen til den tariffestede AFP-ordningen?*

Høyre har som forlikspartner i to store pensjonsforlik i Stortinget forpliktet seg til å videreføre den statlige medvirkningen til ordningene for avtalefestet pensjon.

*Vil Høyre arbeide for brede og rettferdige pensjonsordninger i privat sektor med en samlet dekning på 60 – 70 prosent av lønn?*

Høyre har gjennom pensjonsreformen garantert sin støtte til et pensjonssystem som gir større sammenheng mellom inntekt i yrkeslivet og utbetalt pensjon. Gjennom levealdersjustering og

indeksring er prosentsatsen avhengig av avgangstidspunkt. Som supplement til dette vil Høyre i kommende periode sørge for at ordningen for privat pensjonssparing gjøres bedre, samt gjeninnføre individuell livrente.

## **INGEN SVEKKELSER I SYKELØNNSORDNINGEN**

### ***Vil Høyre beholde dagens sykelønnsordning uendret?***

Høyre støtter IA-avtalens viktige arbeid for å få sykefraværet ned. Høyre mener imidlertid at det er behov for å endre tidspunktet for når tiltak settes inn, slik at man kan demme opp for utviklingen der langvarig sykefravær fører til en permanent utstøtelse fra arbeidslivet. Høyre vil jobbe for at det skal være mulig å bruke attføringsmidler også i sykelønnsperioden.

### ***Vil Høyre ikke forskjellsbehandle arbeidstakere økonomisk på bakgrunn av sykefravær?***

Høyre har ingen forslag om endringer i sykelønnsordningens kompensasjonsgrad, verken overfor arbeidstagere eller arbeidsgivere. Det er viktig å sørge for et bedre samarbeid mellom Nav, arbeidsgiveren og arbeidstageren.

### ***Vil Høyre videreføre og forsterke IA-avtalen?***

Høyre støtter IA-avtalens viktige arbeid for å få sykefraværet ned. Dagens IA-avtale har imidlertid ikke lyktes i sitt viktigste hovedmål, nemlig å redusere sykefraværet med 20 pst. i forhold til 2. kvartal 2001. Pr. juli 2009 er sykefraværet på omtrent samme nivå.

*Helse er noe annet enn fravær av sykdom og svakheter!* Høyre vil satse på tiltak som bidrar til livsmestring. Høyre vil styrke arbeidslinjen, arbeidsgivere må stimuleres til å ansette mennesker selv om de ikke kan tilfredsstillte et krav om 100 pst. effektivitet i alle sammenhenger.

## **MER VELFERD – NEI TIL PRIVATISERING**

### ***Vil Høyre si nei til konkurranseutsetting, anbud og privatisering av offentlige velferdstjenester?***

Det offentlige har ansvar for å sikre alle en verdig alderdom, moderne sykehus, gode skoler og trygge barnehager. Høyre vil ha et mangfold i tilbudet og vil derfor slippe til frivillige og private. Høyre aksepterer ikke premisset om at det er en motsetning mellom konkurranseutsetting og velferd. Tvert i mot: Høyre ønsker et velferdssystem som er mangfoldig og som gir god hjelp til den som trenger det, når det er behov for hjelp. Høyre vil i større grad slippe private aktører til for å blant annet å redusere helsekøene, som har vokst i takt med den Arbeiderpartidominerte regjeringens stadig tiltagende allergi mot private løsninger. Dette vil gi bedre, ikke dårligere velferdstilbud, og føre til et varmere, ikke kaldere, samfunn. Det offentlige skal ha ansvar for og betale felles velferdstjenester, også om de utføres av private aktører.

### ***Vil Høyre utvikle arbeidsmiljøloven slik at bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse skal gjelde ved anbud?***

Nei. Høyre mener det er opp til partene i arbeidslivet å avklare på hvilken måte bestemmelser om virksomhetsoverdragelse skal gjelde ved anbudsutsetting.

### ***Vil Høyre sikre nivået på sosialhjelpen, gjennom nasjonale minstestandarder?***

Økonomisk sosialhjelp er et kommunalt ansvar, og Høyre mener at det også i fremtiden skal være et kommunalt ansvar. Det innebærer at satsene og hvordan sosialhjelpen for øvrig er utformet, skal fastsettes i kommunene. Standardisering vil føre til at mange mennesker som i dag mottar økonomisk sosialhjelp i byene, vil oppleve å få lavere stønadsnivå enn det som er tilfelle i dag.

*Vil Høyre styrke Husbankens rolle som et virkemiddel i den sosiale boligbyggingen?*

Høyre mener Husbankens rolle i sterkest mulig grad skal konsentreres om førstegangsetablerere og de som har vanskeligheter med å komme seg inn på boligmarkedet.

## **LIKESTILLING**

*Vil Høyre gi far (medforelder) fullt ut selvstendige opptjeningsrettigheter i forbindelse med foreldrepermisjon og foreldrepenge?*

Ja. Høyre vil gi hver rett til foreldrepenge på selvstendig grunnlag.

*Vil Høyre utvide foreldrepermisjonen med full lønn til 52 uker og lovpålegge likere deling mellom mor og far?*

Høyre vil gjøre en løpende vurdering av permisjonstidens lengde. Det ligger ikke i vårt Stortingsvalgprogram at foreldrepermisjonens lengde skal økes til 52 uker med full sats. Høyre vil ikke ha en tvungen fordeling av permisjonstiden mellom far og mor, men vil beholde dagens fedrekvote.

*Vil Høyre lovfeste rett til to uker lønnet omsorgspermisjon i Arbeidsmiljøloven i forbindelse med fødsel og adopsjon?*

Nei. Høyre vil ikke lovfeste retten til lønnet omsorgspermisjon ved fødsel.

## **NEI TIL SOSIAL DUMPING – JA TIL ET SERIØST ARBEIDSLIV**

*Vil Høyre at norske lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde for alle som jobber i Norge og i norsk territorialfarvann?*

Høyre støtter arbeidet for å bekjempe sosial dumping. I forbindelse med behandling av Ot.prp. nr. 70 (2007-2008) fremmet Høyre forslag om en gjennomgang av sjømannsloven for å vurdere behovet for oppdatering av regelverket. Dette forslaget fikk ikke tilslutning fra stortingsflertallet.

Det er et hevdvunnet internasjonalt prinsipp at rederiene står fritt til å velge flagg- og bemanningsløsninger. Det er åpenbart at det rent generelt ikke er grunnlag for å hevde at utenlandske skip og utenlandske bemanningsløsninger er ensbetydende med sosial dumping. Norges Rederiforbund har blant annet etablert såkalte modellavtaler om lønn og arbeidsvilkår (tariffavtaler) for utenlandske skip med utenlandske mannskaper. Disse avtalene er inngått med fagforeningene fra sjøfolkens hjemland og de norske sjømannsorganisasjonene. I tillegg til å ha internasjonalt konkurransedyktige lønns- og arbeidsbetingelser, inneholder modellavtalene også bl.a. regler om pensjon og forsikring til sjøfolkene. Avtalene oppfyller også bestemmelsene i alle relevante internasjonale konvensjoner.

I forhold til aktivitetene på norsk sokkel, kan i tillegg vises til at det her gjelder meget strenge krav til sikkerhet, helse og miljø. Dette er dels krav som fastsettes av norske myndigheter, dels krav næringene stiller overfor sine kontraktspartner og dels krav som næringene stiller til seg selv bl.a. av kommersielle grunner.

*Vil Høyre utvide innsynsretten for tillitsvalgte i forbindelse med krav om allmenngjøring?*

Nei. Tilsyn med arbeidslivet er et offentlig ansvar og Høyre vil heller styrke Arbeidstilsynet.

***Vil Høyre støtte ordningen med solidaransvar og videreutvikle denne ordningen?***

Nei. For det første svekker solidaransvar det alminnelige rettsprinsipp om at det er den som bryter en lov som skal straffes, ved at en oppdragsgiver gis ansvar for å rette opp lovbrudd begått av en underleverandør. For det andre vil dette gi dårligere rammevilkår for små og mellomstore bedrifter.

Høyre mener ordningen med solidaransvar skaper stor uforutsigbarhet for næringslivet og er svært bekymret for de konsekvensene solidaransvaret kan få for norske, særlig små og mellomstore, bedrifter. Mange bedrifter med få ansatte vil bli pålagt store ekstra arbeidsbyrder og ansvar som vil føre til et økt antall konkurser og nedleggelse av virksomhet i norske bedrifter. I en tid der mange norske bedrifter allerede sliter i kjølvannet av finanskrisen og oppdragstørke mener Høyre det var uansvarlig av det rødgrønne flertallet å hasteinnføre solidaransvar, til og med før effekten av de øvrige tiltakene mot sosial dumping har fått virke over tid.

***Vil Høyre gå inn for en egen lov for å regulere franchisevirksomhet?***

Nei. Høyre viser til Norges Franchise Forenings etiske regler ved franchise som et godt rammeverk for franchisevirksomhet. Eventuell regulering utover dette bør være gjenstand for forhandling mellom partene i arbeidslivet, ved inngåelse av ny Hovedavtale for arbeidslivet.

***Vil Høyre styrke arbeidstakerbegrepet i arbeidsmiljøloven for å hindre omgåelse av bestemmelsen?***

Høyre mener arbeidstakerbegrepet er godt definert i dagens arbeidsmiljølov.

## **EUS POSTDIREKTIV**

***Vil Høyre utsette innføringen av EUs 3. postdirektiv?***

Nei. Høyre er for konkurranse. Liberalisering vil sikre lavere priser for bedriftene (som har de største postvolumene). Disse besparelsene vil gjøre næringslivet mer konkurransedyktig og igjen komme forbrukerne til gode.

Posten Norge ønsker selv liberalisering. Posten Norge har gjennom omstillinger, både i kundebehandlingsstrukturen (Post i Butikk) og gjennom utskillinger (Bring), forberedt liberaliseringen godt og over ganske lang tid. Posten Norge er simpelthen klar! Og, på grunn av omstillingene som har funnet sted hittil, og på grunn av omstillinger som vil komme, så vil Posten Norge ha god konkurransevne når markedet åpnes.

Posten selv anslår Postens omsetning innenfor dagens enerettsområde i 2011 til å utgjøre ca. 10 pst. av konsernets samlede omsetning. Det er statens ansvar å sikre alle et likeverdig posttilbud med ombringing seks dager i uken over hele landet. Hensynet til fri konkurranse og Posten Norge som aktør på markedene i andre europeiske land gjør at det norske markedet bør liberaliseres parallelt med EU.

***Vil Høyre utrede konsekvensene av å bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen mot dette direktivet?***

Nei.

## **FORSVAR KOLLEKTIVE AVTALER OG STREIKERETTEN**

***Vil Høyre forsvare landsomfattende tariffavtaler?***

Høyre er tilhenger av et fleksibelt arbeidsliv, som både gir trygge rammer for arbeidstagere og arbeidsgivere. Partene i arbeidslivet har et særlig ansvar for at utviklingen i arbeidslivet er stabil, og Høyre mener det er grunnleggende positivt at vi i Norge gjennom Hovedavtalen har

lykkes med å skape et arbeidsliv som er relativt konfliktfritt. Høyre mener det er naturlig at det er opp til partene i arbeidslivet å finne den mest hensiktsmessige innretningen for tariffavtalene, og vil forsvare retten til å inngå tariffavtale. I mange sammenhenger vil det være mange lokale forutsetninger som tilsier at landsomfattende avtaler vil ha lokale tilpasninger og tillegg.

***Vil Høyre forsvare den sentrale lønnsdannelsen?***

Det vises til svar på forrige spørsmål.

***Vil Høyre gå imot begrensninger i streikeretten?***

Høyre mener dagens ordninger er relativt godt tilpasset norsk arbeidsliv.

***Vil Høyre støtte en utvidelse av skattefradraget for fagforeningskontingenten, ut over dagens nivå?***

Nei. Høyre vil heller øke minstebrutto for alle.

## **STYRK ARBEIDSMILJØLOVGIVNINGEN**

***Vil Høyre begrense adgangen til midlertidige tilsetninger i forhold til dagens situasjon?***

Nei.

***Vil Høyre styrke dagens bestemmelser om arbeidstid/overtid i arbeidsmiljøloven?***

Høyre vil ha et mer fleksibelt arbeidsliv, hvor det lønner seg å jobbe og hvor de som ønsker å jobbe mer enn det arbeidsmiljøloven tillater i dag, også gis lønn for det arbeidet som gjøres.

***Vil Høyre regne arbeidsrelaterte muskel- og skjelettlidelser som yrkesskade som gir rett til yrkesskadeerstatning?***

Yrkesskadeerstatning skal ha sammenheng med skader som er klart forbundet med arbeidsstedet. I den grad det kan stadfestes at muskel- og skjelettlidelser har en direkte årsak i arbeidsplassen, kan det gi rett til yrkesskadeerstatning.

***Vil Høyre utvide ordningen med regionale verneombud?***

Høyre vil heller styrke Arbeidstilsynet.

***Vil Høyre lovfeste retten til bedriftshelsetjeneste for alle arbeidstakere?***

Nei.

## **UTDANNING - LIVSLANG LÆRING**

***Vil Høyre sikre en ordning med finansiering av livsopphold for voksne ved etter- og videreutdanning?***

Det finnes allerede i dag mulighet for studiestøtte gjennom Lånekassa for etter- og videreutdanning og for deltidsutdanning. Det skal dekke livsopphold (på samme måte som for heltidsstudenter i ordinære løp). Johnsenutvalget konkluderte i 2001 på følgende måte når det gjaldt finansiering av livsopphold under utdanningspermisjon: "Utvalget har funnet det vanskelig å komme fram til en generell finansieringsordning som både er fleksibel, enkel å administrere og som samtidig er målrettet. Utvalget har ikke maktet å samle seg om å anbefale en konkret modell" (NOU 2001:25, s. 52).

Det forutsettes at det her siktes til kompetanseutvikling for voksne i arbeidslivet med bestått grunnopplæring, og ikke mennesker som ikke har bestått grunnopplæringen eller har manglende basiskompetanse. Høyre vil ha en langt større satsing for å gi personer med manglende basiskompetanse nødvendig hjelp og utdanning.

***Vil Høyre bidra til en ordning med kompetansetillitsvalgte?***

Høyres mener det ikke noe som tilsier at myndighetene skal gripe inn i et forhold som er partsanliggende og forankret i Hovedavtalen. De fleste virksomheter i dag er kompetansebaserte. Kompetansespørsmål må integreres i de etablerte samarbeidsorganer og medvirkningsprosesser i bedriftene.

***Vil Høyre lovfeste rett til lærlingplasser og opplæringsplasser etter videregående kurs trinn 2?***

Det er ikke mangelen på en lovparagraf som hindrer unge i å få seg en lærlingplass. Høyre vil fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger, noe som er svært viktig for at flere bedrifter skal ta inn lærlinger. De elevene som ikke har lærlingplass har langt høyere risiko for frafall enn de som får lærlingplass. Det er imidlertid også viktig å understreke at det ikke er privat sektor som er "verstingen". Offentlig sektor tar i mindre grad enn privat sektor inn lærlinger, og det er en stor utfordring særlig for noen yrkesfag.

***Vil Høyre styrke den offentlige enhetsskolen ved å gå imot en økning i privatskoletilbudet?***

Høyre vil styrke den offentlige skolen. Høyre vil ha et mangfold i skoletilbudet, hvor offentlig støttede friskoler gir et nødvendig supplement til den offentlige skolen. Det store paradokset etter den rød-grønne regjeringens innstramming av privatskoleloven, er at det nå bare er de rene kommersielle aktørene, som ikke mottar statsstøtte og som tar 100 % skolepenger, som kan etablere seg fritt i Norge. Med andre ord er det bare elever med sterk økonomisk bakgrunn som har reell valgfrihet når det gjelder skole. Høyre ønsker at alle elever skal ha denne valgfriheten, også de med få økonomiske midler. Derfor ønsker vi en lov som sørger for at friskoler kan drive med statsstøtte, sånn at skolepengene holdes lave.

## **NÆRINGS- OG SAMFERDSELSPOLITIKK**

***Vil Høyre arbeide for økt bruk av naturgass i Norge, både til energi- og industriformål?***

Ja. Høyre vil sørge for at det legges til rette for økt bruk av naturgass innenlands, bl.a. gjennom investeringer i infrastruktur.

***Vil Høyre sikre langsiktig industrikraft til konkurransedyktige priser?***

Ja. Høyre vil sikre at staten sammen med industrien danner industrikraftkonsortium, innenfor EØS-avtalen, for å sikre konkurransedyktige kraftavtaler for industrien.

***Vil Høyre bruke det statlige eierskapet som et aktivt virkemiddel i næringspolitikken?***

Nei. Høyre ønsker å redusere det samlede statlige eierskapet. Den beste næringspolitikken skapes gjennom et sterkt og spredt privat eierskap. Statlig eierskap kan i noen tilfeller begrunnes ut fra særlige nasjonale hensyn, som å sikre hovedkontorfunksjoner f.eks innen finans og kraft. Det statlige eierskapet må være forutsigbart og profesjonelt.

## **KLIMA OG MILJØ**

***Vil Høyre forplikte seg til nasjonal oppfølging av nye internasjonale klimaavtaler?***

Ja. Høyre vil at Norge skal være en pådriver for en ny internasjonal klimaavtale når Kyoto-avtalen går ut. Høyre vil arbeide for at det på klimatoppmøtet i København blir vedtatt en ny internasjonal klimaavtale som går mye lenger enn dagens Kyoto-avtale, både når det gjelder reduksjon i klimagassutslipp og når det gjelder antall land som blir omfattet av avtalen. Høyre vil gjøre Norge karbonnøytralt senest i 2030. Norge skal forplikte seg til å ta store deler av klimakuttene gjennom tiltak hjemme eller i det felles europeiske klimaområdet. Høyre vil legge frem en handlingsplan for økt forskning på og utvikling av karbonfangst og -lagring, og at Norge skal delta i videreutviklingen av EUs ulike kvotesystem og sertifikatordninger. Høyre mener at det må bygges demonstrasjonsanlegg for CO<sub>2</sub>-fangst i Norge som kan gjøre Norge til et ledende land innen utvikling av denne teknologien.

***Vil Høyre øke bevilgningene til kollektivtrafikk for aktivt å redusere privatbilismen?***

Ja. Høyre vil øke belønningsordningen for kollektivtrafikken til 1 milliard kroner. I tillegg har Høyre foreslått en egen belønningsordning på 3 mrd kroner som skal gå til utvikling av bybaner og separate kollektivtraseer i storbyene. Dessverre stemte det rødgrønne flertallet dette ned i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan.

***Vil Høyre støtte forpliktende planer og målsettinger for økt utbygging av fornybar energi?***

Ja. Høyre vil gi gode økonomiske rammebetingelser for ny fornybar energi gjennom å innføre et grønt sertifikatmarked for fornybar elektrisitet, fortrinnsvis sammen med Sverige. Høyre vil dessuten sørge for økt opprusting og utvidelse av eksisterende kraftanlegg. Videre vil Høyre bygge ut hovedlinjenettet for å bedre overføringskapasiteten mellom nord og sør i landet og til utlandet. Med vårt ressursgrunnlag mener Høyre at Norge må være Europas ledende leverandør av miljøvennlig og utslippsfri energi, og bidra til både betydelige reduksjoner i klimagassutslipp og styrket forsyningssikkerhet i Europa.